

16

ג ל י ר נ ד ת ל ע י ר ו נ ב פ ר ש ת ה ש כ ר ע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ הסנה השש עשרה
יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער
הסתדרות נסי מזרחי באמריקה

נצבים וילך (תשי"ז) דברים ל א' - י"א

לפסוקים אלה עיין גליונות נצבים וילך תש"ה, תשי"ב

א. שאלות כלליות
מקובלנו: צרוף מלים או טרס החוזר וגטבה בפרטה או ביחידה ספרותית אחרת במקרא פעמים אחדות (באותה צורה או בצורות דקדוק שונות) מורה דרך הוא בהכנת היחידה ובתפיסת רעיונה העיקרי (אטר על כן גם יקראו לו חוקרים חדשים בשם "מלה מדריכה").

1. עיין בעטרת הפסוקים דלעיל ומצא את המלה המדריכה.
2. האם מופיעה היא בצורותיה השונות בהוראה אחת או בהוראות שונות?
3. נסח על פי המלה המדריכה הזו את רעיונה המרכזי של פרשתנו.
4. החוכל למצוא מלה מדריכה אחרת גם בחלק האחרון של פרקנו? (להופעה ספרותית זו של חזרה על טרס כמלה מדריכה עיין גם גליון כי תבוא תשי"ד וכן גליון מקץ תשי"ז.

ב. ג וטב ה' אלוקיך את טבותך ורחמך וטב וקבצך מכל העמים

ראב"ע: כט פ' כח' ד"ה הנסתרות:

אמר כי אם תשוב אל ה' אע"פ שאתה חוצה לארץ, הטב יטיב טבותך. ועל דעת ר' יהודה המדקדק הראשון, כי הוא יניח, והטעם: ימצא מנוחה לנצבים ויתן להם רחמים. ואחר כן ישוב ויקבץ.

באור

ל פ' ג' וטב ה' אלוקיך את טבותך. כמו "והטיב". ועל דעת ר' יהודה המדקדק הראשון הוא מענין הטקסה והנחה, הטעם טיטקסט הגלות ויניח להם מצרתם, וזה לא יתכן זולת טיטיבם אל מקומם, כי הגולה מארצו לא יטקוט, אף אם יהיה טס בחעצוגים גדולים.

1. טני קטיים רצה הראב"ע לטיב בנה. אלו הם?
2. מה בין פרוטו לבין פירוט ר' יהודה המדקדק?
3. כיצד צוחה בעל הבאור את דעת ר' יהודה המדקדק?
4. לאיזו מן הדעות הנ"ל יש להביא ראיה מבמדבר י' לו'?

ג. ג' וטב ה' אלוקיך את טבותך

ספרי בהעלותך י' ל"ו:

אתה מוצא כל זמן שישראל מסועבדים טכינה עמהם מסועבדת... וכן הוא אומר (יטעיה ס"ג) "בכל צרתם לו צר". אין לי אלא צרת צבור - צרת יחיד מניין? שנ' (תהלים צ"א): "יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה". וכן הוא אומר (בר' לט') "ויקח אדוני יוסף אותו ויתנהו אל בית הסהר... ויהי ה' את יוסף".

אתה מוצא טכל מקום שגלו - טכינה היתה עמהם: גלו למצרים - טכינה עמהם, שנ' (טמואל א' ב') "הגולה נוליתי אל בית אביך בהיותם מצרים בבית פרעה"; גלו לבבל - טכינה עמהם, שנאמר (יטעיהו מ"ג) "למענכס שולחתי בבלה"; גלו לאדום - טכינה עמהם, שנאמר (יטעיה ס"ג) "מי זה בא מאדום"; וכטתם חוזרים - טכינה חוזרת עמהם, שנ' (דברים ל') "וטב ה' אלוקיך את טבותך" - והטיב לא נאמר, אלא "וטב".

1. הסבר את הרעיון הכלול בדברי חז"ל אלה!
2. הטוה את דברי הספרי בפירוט פסוקנו לדברי ראב"ע שהובאו בשאלפ הקודמת ולדברי ר' יהודה המדקדק שהובאו בדבריו. כיצד מפרט ראב"ע וכיצד מפרט הספרי את מלת "את" טכפ' "וטב ה' את טבותך"?

ד. ג וטב ה' אלוקיך את טבותך ורחמך

וטב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה' אלוקיך טמה. ר' צבי הירט קליטור במכתבו לאנטיל רוטטילד תקצ"ו:

גאולה ישראל ומטיח צדקנו אשר אנחנו מחכים לו כל יוט, אל יחשוב החוטב כי פתאום ירד הטס ית' טמו מטמים... או יטלה מטיחו פתאום מן הטמים לחקוע בשופר גדול על נדחי ישראל לה חומת אט טביב... רק מעט מעט טבוא גאולת ישראל, לאט לאט תצמח קרן יטועה עד ישראל יטעה חיל ויטגה מאד באחריתו בקיום כל היעודים והכטחות טל הנביאים הקדוטים כאטר אברר בע"ה מן הנביאים ומן המוטכל... וזה לטון הרמב"ן (*) על (טיר הטירים ח' יב') "האלף לך טלמה...": "ראשית הגאולה העתידה תהיה על פי רטיון המלכויות ויהיה קצת קבוץ גלויות, ואחר כך יוסיף ה' שנית ידו כדכתיב (דב' ל' ג') "וטב ה' את טבותך" ואח"כ "וטב וקבצך מכל העמים".

העמק דבר:

ורחמן: שיתן בלב אומות העולם טיאהבונך...
 וטב: היינו עוד הפעם והכי תרגם אונקלוס. ויחוב. ואם כן - הוא פעל עומד לעצמו.
 וקבצן מכל העמים: אחר טיטוב עיקר הגולה מן הגויים יטוב ה' לקבץ מן העמים
 אטר הפיצן ה' טמה, מעט מעט, וכן כתב הרמב"ן (*). בפירוט על טיר הטירים
 טמתחילה יהיה קצת קבוץ גלויות ע"י רטיון המלכויות ואחר כך יוסיף ה' ידו
 טנית, כדכתיב "וטב וקבצן מכל העמים אטר הפיצן ה' אלוקיך טמה".
 (*1) הכונה לפירוט טמה בן-עזרא לטיר הטירים המיוחס בטעות לרמב"ן
 בפרטם את פסוקנו?
 (2) מה היא האחיזה הלשונית שמצאו בפסוקנו לפרוטם זה?

ה. ו: ומל ה' אלוקיך את לבבך... לאהבה את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך

למען חייתך.
 ר' נפתלי צבי יהודה ברלין (הנצי"ב מולוז'ין) בפרוטו "העמק דבר":

ד"ה למען חייתך: אי אפשר לפרט כדי טחחיה ולא חמות, דאם כן אינו אהבת ה'
 אלא אהבת עצמו, אלא מטמעות "למען חייתך" הוא כמו טכתבתי לעיל (יד' א')
 "למען תחיו", טתרגיטו בזה עונג וחיות הנפש היותר אפשר, ובאטר בהיותנו
 בחוץ לארץ, אפילו מי טמדבק עצמו בהבת ה' אינו מטיגו בטלמות, מטום טאין
 הקב"ה מתדבק עמנו להופיע עלינו רוח הקודט - והרי טבע האהבה טאינה טלמה
 אלא באופן טהנאהב מתדבק לאוהב - ואם כך אין חיות הנפש עדיין; אבל בימי
 המטיח תהיה האהבה בטלמות, כי יטפוך הוא ית' את רוחו עלינו, ונו היא
 ברכה טאין למעלה הימנה. והנביא יואל אמר (ג') "והיה אחרי כן אטפוך
 את רוחי על כל בטור..."

(להבנת דבריו אלה עי' המקום טרמוז אליו)

דברים ד' א' ד"ה למען תחיו: לא בארו רבותינו חיבות הללו כאן
 ובכל מקום... אבל הכונה הוא כמו טכתבתי בס' בראטיה כ"ז דמטמעות
 "חיי" הוא עליות הנפש ועונג טמטיג בהגיעו לתכלית טלמותו. והכלל
 דכל הרגט רוחני מוסיף חיות וכמו טחיות האדם חלוי במה טמרגיט ענג
 הדעת והכבוד; והוא מרובה יותר מחיות הבהמה טאינה מרגטח עונג אלא
 באכילה וטתיה - ואם יקרה ואדם טמאבד ומטחית הרגטותיו הרוחניים
 ויטקיע עצמו והרגטתו רק בתאות אכילה וכדומה, הרי זה נחטב כבהמה
 ואינו נקרא אדם חי, טהרי מאבד מה טתיה בכחו לחיות בטוב, כך
 טהעובד את ה' באמונה מתענג ומרגיט חיות מזה העבודה, ומי מיטראל
 טמאבד הרגטה נעימה זו נקרא מת...

כל זה במי טלא הגיע למדרגה עליונה, רק עובד את ה' באמונה
 אמנם מי טזכה לעלות באורח חיים למעלת מטכיל להרגיט עונג מדבקות
 בה', הוא מוסיף עוד חיות הרבה ממי טלא הגיע לזה ההרגט, וזה חיות
 טאין למעלה הימנו.)

1) מה קשה לו בפסוקנו?

2) כיצד מפרט בעל העמק דבר את מלת "חייתך" בפסוקנו?

3) לכאורה סותרים דבריו לפסוקנו על מהות חיי ישראל בגולה
 את דברי הספרי שהובאו בטאלה ג. האפשר ליטב טתירה זו?

4) התוכלו למצוא בפרקנו (דב' ל') מלת "חיים" טנית באותה
 הוראה טבה מפרטה בעל העמק דבר בפסוקנו?

הרוצים להמטיך בלמוד זה בטנת חטי"ח מתבקטים להודיע על כך מעתה.
 דמי החתימה לכל חטי"ח 3 ל"י. דמי המטלות 2.750 ל"י, ואפשר לטלמם
 גם בטני טעורים. למזמינים למעלה מ-8 גליונות יחד - הנחה.
 נמצאים למכירה גם כל הטנתונים טיצאו עד עכטיו תט"ב - חטי"ז.
 ומחיר כל טנתון 2.800 ל"י, מחיר כל 16 הטנתונים 22.500 ל"י.
 את דמי החתימה יט לטלות לנחמה ליבוביץ ירוטלים, קרית מטה.

עלון הדרכה ללמוד הגליון אפשר להזמין במטרה החנוך והתרבות בירוטלים,
 המחלקה לתרבות חורנית!

טאלות המטומנות x קטות והמטומנות xx קטות ביותר, ענה לפי דרגתך.
 טאלות וגם טטובות נא לטלות לנחמה ליבוביץ, קרית מטה ירוטלים.